Poštnina plačana v gotovini.
Štev. 18.

Maribor, dne 2. maja 1936.

Posamezna številka stane Din 1.—.
Letnik I.

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Delavnik nam dajte!

(Misli brezposelnega za 1. maj.)

Spominjam se, kako sem svojčas slavil 1. maj. Bil sem v Zagorju, vozil sem z malo rudniško mašinco iz Toplic na postajo in nazaj. Ko je prišel prvi maj, smo naš stroj okrasili in z ovenčanim smo vozili. Veseli smo bili mirnega dela, mirnega življenja, dasi tudi tedaj ni bilo drugega, kot skromen kruh, toda vsaj vsaki dan skromen kruh. Danes vem, kako smo srečni tedaj praznovali prvi maj!

Danes ne vozi več oni majhni stroj, danes ne vozi redno, da bi lahko uro uravnaval po njem, danes postopamo po teh železniških tirih mi — brezposelni. Ko prihaja prvi maj, ne trgamo zelenja, da bi ovenčali svoje stroje, ne vriskamo v pomlad, ki nam prinaša novih moči, da še krepkeje primemo za delo, naše duše so raztrgane v boli in naše roke so povešene kakor izsušene veje, ki šele čakajo pomladnega solnca, da zopet zaživijo.

Prvi maj — pravijo — je praznik dela. Ne bom tukaj razglabljal, kako ta praznik slavijo tisti, ki delo imajo, kako naj bi se danes spomnili predvsem tistih svojih tovarišev, ki dela nimamo. To bi vam vsem rad povedal: Človek zna ceniti kako reč šele tedaj, ko jo izgubi. Kaj je zdravje vredno, vemo šele tedaj, ko ga nimamo več, ko smo bolni. Kaj je zaposlitev vredna, vemo šele tedaj, ko gremo zadnjokrat od dela in vemo, da se tja ne smemo več vrniti in da nam je tako zaprta pot do rednega, pošteno zaslouženega kruha. Obhajati prvi maj ob milosti občine, ob milosti vseh mogočih podpor, ali domačih ali drugih, obhajati praznik dela brez dela — to je najstrašnejše, kar si je mogoče misliti.

Prvo besedo vam, tovariši!

Ko se boste prvega maja spominjali dela, spomnite se predvsem nas, ki nimamo dela! Danes naj stopi pred vaše oči, kako prijetno je, če ima človek primeren in reden zaslužek! Zato bodi ta dan vaša zahteva, da se z vso odločnostjo išče pota, da najdemo kruha vsi, ki imamo voljo delati, ki imamo zdrave roke, da bi delali, ki moramo le od dela živeti! Mi delavci ne smemo biti pri iskanju zaposlitve medsebojni konkurenti, mi se moramo v eni fronti boriti za to, da vsi najdemo zaposlenje!

Drugo besedo vam, delodajalci!

Vsakdo, ki vodi katerikoli obrat, naj se zaveda, da ga je dolžen voditi tako, da z delom omogoča primerno eksistenco svojim delavcem. Ne računajte z delavcem, kakor z vprežno živino, kakor z električno ali vodno silo! Računajte z njim kot s človekom! Kot sodelavcem! Ne kalkulirajte svojih dobičkov samo na račun zmanjšanja dajatev delavcem! Če postavljate stroje, naj ti stroji služijo v dosego lažjega dela, hitrejšega dela, nikakor pa ne za to, da se izloči delavca, katerega se hladno postavi na cesto! Po današnjih razmerah je človek najslabši del v delavnici, najmanj škode trpi gospodar, ako se delavec izrabi, ker ga ni treba z novo investicijo nadomestiti kakor stroje. Ne bo nam stalno mogoče lačnim poslušati, kako brnijo vaši stroji, ki so nam kruh odjedli. Spomnite se zato prvega maja, da moramo delo imeti, da si z delom zaslužimo svoj pošteni vsakdanji kruh.

Tretjo besedo vam, tovariši brezposelni!

So nekateri, ki hodijo okrog, ki našo bedo izrabljajo in na račun brezposelnih izvajajo nasilja, da smo končno tudi mi drugi zasovraženi, kakor da smo nepotrebna nadlega. Toda velikanska večina nas je, ki nočemo drugega, kakor samo to, da imamo svoj delavnik, svojo delavnico, svojo primerno plačo in tako mirno ter redno življenje. Naš klic za prvi maj je: Delavnik nam dajte!

Delavnik nam dajte!

Ne tako, da bi nas nagnali v delavska taborišča, tako ga dajte, da boste ohranili človeško dostojanstvo nas delavcev! Če se kdaj delavec spozabi, da je grob in oster in krut kakor živinski, se mu to šteje v zlo. Nihče pa ne vpraša, kdo pa je delavca pognal v to razpoloženje? Kdo pa mu je vzel zavest, da ga delo povzdiguje, da ga delo napravlja enakovrednega vsakemu drugemu človeku na svetu? Delavnik nam dajte, naše žuljave roke pa spoštujte, videli boste, da imamo tudi mi dušo, da smo tudi mi dovzetni za vse, kar je lepo in dobro!

Še to povem!

Nič več ne verujem, da nam bo rdeča zastava prinesla ono, kar si mnogi želijo, kar ji mnogi zaupajo, ko jo vidijo 1. maja vihrati. Rdeča zastava je prinašala borbo. V tej borbi smo delavci podlegli. Rdeča zastava je zahtevala kri, mi delavci smo za njo izkrvaveli, dosegli pa nismo ničesar. Rdeča zastava prinaša ogenj revolucije, ki nas zna peljati le v novo, še hujšo sužnost.

Samo enemu verujem,

samo enemu zaupam, da more urediti naše razmere, da more ozdraviti človeško družbo, da more dati zopet delu čast in čast ter upoštevanje delavca. To je tisti, ki je strl sužnost, ki nas je postavil enega poleg drugega, ki je vsem napisal na čelo, da smo otroci istega Očeta, to je Kristus. Kjer ni Njegovega duha, so delodajalci brezsrčni kapitalisti. Kjer ni Njegovega duha, so delavci zastrupljeni z zmotami istega brezsrčnega materializma, ki vsakega delavca zavaja le v to, da vidi sebe, vse drugo pa mu ni mar. Pri korenini raste drevo in pri tem temelju Kristusu raste tudi sreča človeške družbe, posebno še sreča delavca.

Če je prvi maj praznik dela, tedaj moramo vsi, posebno pa mi, ki smo brezposelni, vedeti, da nas je Kristus učil moliti: Daj nam danes naš vsakdanji kruh! Ne zaupajmo samo sebi, samo svoji borbi, zaupajmo predvsem Njemu, ki vodi usodo našega življenja!

S korupcijonisti na zatožno klop!

Toliko hrupa se je zagnalo v javnosti, ko so prišle nerednosti, ki so jih zakrivljali v mariborskih železniških delavnicah nekateri uslužbenci,

Pa kaj je taka afera v primeri z zadevo, ki je sedaj prišla na površje! V Beogradu se odkriva umazana afera, pri kateri je bila država oškodovana za nič manj ko za 800 milijonov dinarjev. Že leta 1934 so vzbudile splošno pozornost obtožbe, ki jih je v takratni skupščini dvignil bivši železniški minister Andra Stanič proti svojemu nasledniku v istem ministrskem resoru, železniškemu ministru Radivojeviču. Obtožil ga je, da je s podelitvijo koncesije za zgradbo železnic Priština—Peč in Bihač—Knin oškodoval državo za celih 800 milijonov Din. Obe progi je prevzela v gradnjo znana francoska tvrdka Batignol, katere ime se je v naši javnosti spominjalo dostikrat v zvezi s kakimi skrivnostnimi belgrajskimi kupčijami. Koncesije pa je tvrdki oskrbel potom železniškega ministra Radivojeviča znani francoski pustolovec Edmond Boyer, čigar ime se je velikokrat imenovalo v zvezi z znano Stavijskijevo afero. Kazenske oblasti so sedaj odredile preiskavo, ki je prinesla že mnogo dokazov. Zaradi tega so aretirali dva posredovalca, ki se nahajata sedaj v preiskovalnem zaporu.

„Črna lista" gradbenega delavstva.

Oster protest gradbenih delavcev v Ljubljani.

Brezposelnost delavstva gradbene stroke je letos posebno huda. Stavbena sezona ne obeta kakih večjih del in mnogo delavcev ne bo imelo preko sezone zaposlitve. Poleg tega je baš v tej stroki največja konkurenca. Nov dotok podeželskega delavstva, ki ni specijalizirano za posebne stroke, skoro v pretežni večini sili v gradbeno, s tem pa daje podjetnikom vso moč v roke, da lahko znižujejo mezde po mili volji, podaljšujejo delovni čas, kakor se jim zljubi, sedaj pa so v Ljubljani celo sestavili takozvano »črno listo«, v kateri so vsi delavci, ki so se upravičeno uprli takemu izrabljanju ter zahtevali to, kar jim pripada. V Ljubljani je sedaj že kakih 500 delavcev na tej listi, ki radi tega ne morejo dobiti pri nobenem podjetniku dela. Med njimi so tudi mnogi družinski očetje. Zaslužek je malenkosten. Zidar zasluži pri deseturnem delu po 4 kovače na dan, dela pa zato v letu samo tri mesece in mora potem s tem zaslužkom živeti vse leto sebe in družino. Drugod je delavstvo gradbene stroke veliko boljše organizirano. V Zagrebu in v Somboru imajo svoji zvezi, ki sta izposlovali kolektivne pogodbe ter minimalne mezde, ki znašajo za delavce na uro 4.50 Din, za zidarje 7.50 Din, strogo se pa izvaja tudi osemurni delavnik. — Delavci gradbene stroke so imeli v Ljubljani protestno zborovanje, na katerem so ostro nastopili proti izrabljanju ter zahtevajo v posebni resoluciji ostre kazni proti podjetnikom, ki bi se posluževali pri zaposlitvi »črne liste«.

Delavske mezde v Nemčiji.

V Nemčiji je padla brezposelnost od 7 milijonov na dva milijona in s tem so se dvignili tudi temu primerno državni dohodki. Dvig znaša danes pri obrtnem gospodarstvu 20—40 in pri prodaji deželnih pridelkov 28 odstotkov. Mezdna vsota kaže v primeri od 1932—1934, če vzamemo najnižje stanje 100, porast na 190, in sicer od 384 milijonov v enem mesecu na 722,6 milijonov. Mezdna vsota posameznega industrijskega delavca je narasla od decembra 1932 do konca decembra 1935 od 98,6 mark na 119,7 mark mesečno. Ta neprestano se dvigajoči dohodek ima svojo podlago predvsem v dejstvu, da so bile podtarifne delavske plače odstranjene iz podjetij, da so morale ženske moči iz tovarn, kjer se zahteva težko delo, in so bile nadomeščene z moškimi, in tretjič, da je bilo razmerje med strokovno izučenim delavcem in neizvežbanim pomaknjeno v prilog izšolanemu delavcu, kateremu je bil podaljšan delovni čas od 6,8 ur na 7,4 ure.

Navedene vpeljave in uredbe so rodile to dobro, da prejemajo v kovinski industriji zaposleni strokovno izprašani delavci 47,81 mark, manj šolani 41,43 mark, moški pomožni delavci 32,43 mark in delavke 23,92 mark brutto mezd na teden.

Tele visoke tedenske plače veljajo samo za delavstvo v težki industriji. V tekstilni industriji prejemajo moški strokovni delavci 27,31 brutto dohodkov na teden, ženske moči pa 19,56 mark.

Od omenjenih mezd odtegne državna blagajna kot davek 11,8 odstotka.

Dvig mezd je dovedel do večje uporabe življenjskih potrebščin, do poviška produkcije in do tako znatnega padca brezposelnosti.

Minister dr. Krek o naši notranji politiki.

Važna izjava z ozirom na zadnje dogodke.

V nedeljo sta se vršila dva politična shoda ministra dr. Mihe Kreka, v Grobljah in v Šenčurju na Gorenjskem. G. minister je na shodih podal nekatere važne izjave o našem notranje političnem položaju:

»Nekateri pravijo, da bi bila zopet potrebna močna roka. To pravi tista peščica integralnih Jugoslovanov, pristašev prenapetih edinstev, ki se obnaša tako, kakor da 12 milijonov Jugoslovanov nič ne pomeni. Zato pa se je ravno ta skupina v naši zgodovini najbolj osmešila. Po svojem prvem nosilcu in voditelju Svetozarju Pribičeviču je igrala nekdaj prvo vlogo v državi. In ta voditelj je pozneje vse svoje svetinje opljuval in pohodil: kralja, državno celoto in bratsko sožitje med Jugoslovani. To je pravi ideolog integralnega jugoslovenarstva, zato je tudi njegova pot tako vijugasta. Njegova družba je še danes na istih potih. Njeno delo je bilo, da je bila država 5. maja lanskega leta v tako globokem blatu, da je moral priti popoln preobrat, da bi se rešila.

Veste, kaj so pred nekaj leti počenjali z mirnimi državljani orjunaši in druge zveneče in uniformirane organizacije. Celi okraji so bili v največji razburjenosti, kakor ob najbolj nemirnih časih, dokler ni slednjič prišlo do streljanja na Otočah, v Lescah in Trbovljah. To so bili najstrašnejši dogodki, odkar obstoja država. Take organizacije pa so širile, oziroma vsiljevale fraze o ljubezni do države tudi drugod, zlasti po Hrvaškem. Kadar je bilo vladajočega režima sram, da bi nad mirne ljudi poslal svoje uradne in zakonite reditelje, je podtalno poslal take uniformirane in oborožene nadute nacionaliste, ki so delali red brez odgovornosti in brez zakona. Razumljivo je, da je kri mirnega kmeta in meščana čedalje bolj vrela. To, kar se danes dogaja na Hrvaškem, je odgovor na tiste čase.«

O žalostnih pobojih pa še to:

»Država bo razpustila vsako organizacijo, ki moti red in mir, pa naj ima ta organizacija še tako nacionalno ime. Naj bodo to orjunaši ali četaši; vse, kar narod razburja, bo razpuščeno. Hrvati so z znanimi dogodki izgubili ogromno količino svojega moralnega kapitala. Želimo zaradi države, posebej pa še zaradi Hrvatov samih, da ostane dogodek osamljen v zgodovini naše države. Hrvati naj med seboj uredijo, da se njihova čast nikdar več tako ne osramoti! Obenem pa povemo vsem, da ima vlada dovolj sredstev in možnosti, da na podlagi zakonitosti prepreči v bodoče vsak poizkus, ki bo šel za tem, da pride do sličnih dogodkov, pa naj bo to obletnica hrvatske himne, naj bo to prvi maj ali kakršenkoli dan.«

Volitve v Franciji.

Preteklo nedeljo so bile v Franciji volitve v parlament. Po vsem svetu je vladalo za te volitve izredno zanimanje, saj niso pomembne le samo za notranjo politiko Francije, ampak v mnogo večji meri tudi za svetovni politični položaj. Letošnje volitve so se namreč vršile predvsem pod vplivom zunanje političnih momentov, pri katerih bo Francija in bodoča njena vlada sodelovala in soodločala. Predvsem je tukaj zveza z Rusijo, ki naj bi se po prizadevanju levičarskih strank izpremenila v najtesnejše vojaško sodelovanje, s katerim bi radi levičarji očuvali Francijo od nemškega napada, v prvi vrsti pa jim je bilo seveda za to, da bi čimbolj oslabili zunanji ugled hitlerjevske Nemčije. Desničarsko orientirane stranke pa so proti zvezi z Rusijo, za tesnejše sodelovanje z Anglijo in Italijo in morebiti za direkten sporazum z Nemčijo.

Vpliv teh struj je bil na volitve očividen. Zlasti je pritisnila Moskva, kateri je seveda bilo silno mnogo ležeče, da bi njena struja prodrla. Pod vplivom Komin-

terne se je osnovala v Franciji »ljudska fronta«, ki jo je tudi naše socialistično časopisje povzdigovalo v nebesa ter ji prerokovalo zmago. — Volitve same pa niso upravičile pričakovanj nobene struje in niso prinesle bistvenih izprememb. Kandidati »ljudske fronte« gredo skoro po večini še v ožje volitve, ki bodo v nedeljo, 3. maja. Desničarske struje so izšle iz volitev po večini že sedaj z znanimi rezultati. Opaža pa se v splošnem še ostrejša opredelba tako na levici, kakor na desnici. Radikalni socialisti, ki so šli v volitve v »ljudski fronti«, so izgubili precej mandatov. Tudi socialisti niso ničesar pridobili, ker so odnesli obema smetano komunisti. Bistveno pa te volitve ne bodo vplivale na izpremembo notranjega položaja v Franciji in s tem tudi ne na njeno preorientacijo v zunanji politiki.

Politične vesti.

Knez namestnik Pavle je praznoval v torek dne 28. aprila svoj 43. rojstni dan. Kako vidno se odraža osebnost kneza namestnika v življenju naše države in našega naroda, se je videlo zlasti ob priliki tega slavnostnega dogodka. Tudi med Sloveniji uživa knez namestnik vse simpatije in ob njegovem rojstnem dnevu je mu častital ves naš narod s srčno željo, da bi njegovo veliko delo dozorelo čimpreje do združitve vseh naših narodnih sil za izgradnjo močne jugoslovanske demokracije.

Za rešitev zadružništva. Na seji gospodarsko-finančnega odbora ministrov sta bili sprejeti dve važni uredbi kmetijskega ministrstva in sicer o sanaciji hrvaških kmečkih zadrug v Zagrebu in ureditvi dolgov agrarnih interesentov. Zveza hrvaških zadrug ima 350 članic, ki so imele pri zvezi 25 milijonov prihrankov. Ti prihranki so propadli. Sanacija se bo izvedla tako, da prevzamejo del bremen zadruge same, isti del bo nosila tudi banovina, pri sanaciji bodo pa sodelovale tudi država, Narodna banka in Poštna hranilnica. — Uredba o ureditvi naseljeniških dolgov predvideva pomoč onim, ki so dobili od države posojilo za naselitev na zemlji, katero jim je dala agrarna reforma. Ta državna posojila se bodo odpisala v višini 80% za južne, 60% pa za severne kraje.

Izvenparlamentarna opozicija si še vedno ni na jasnem glede glavnega vprašanja, okrog katerega se vedno suče, pa si ga ne upa načeti. Dr. Maček je pozval zastopnike srbske izvenparlamentarne opozicije, da konkretizirajo svoje stališče glede hrvaškega vprašanja.

Sprememba v vodstvu savske banovine. Hrvati so dobili novega bana. Na predlog ministrskega sveta je bil vpokojen dosedanji ban dr. Marko Kostrenčič. Za bana savske banovine je bil obenem imenovan dr. Viktor Ružič, odvetnik s Sušaka. Novi ban se je rodil leta 1893 na Sušaku.

Novi ban moravske banovine. Za bana moravske banovine je bil imenovan Marko Novakovič, ki je svoje posle že prevzel.

Avstrija pred novimi preizkušnjami. Zadnjič smo poročali v posebnem članku, kako je pomagal upropastiti zavarovalno družbo »Feniks« s sedežem na Dunaju avstrijski podkancler Starhemberg in njegove oborožene organizacije, katerim je bila družba več nego molzna krava. Avstrija si je samovoljno prilastila obvezno vojaško dolžnost in vsakdo bi pričakoval, da bo radi »Feniksove« afere in splošne vojaške dolžnosti odstopil knez Starhemberg in bo razpuščen njegov Heimwehr, ki stane težke milijone. Kancler dr. Schuschnigg zahteva razpust Heimwehra. Starhemberg napoveduje puč Heimwehra, ako ne popusti kancler glede razpusta. Za Schuschnigga govori dejstvo, da je v vrstah Heimwehra razdvoj. Svojčas iz vlade odstranjeni major Fey nastopa z enim delom Heimwehra za pobotanje z Nemcijo in se bo sestal tozadevno s pruskim ministrskim predsednikom generaloberstom Göringom v Budimpešti. Oba državnika sta povabljena na Madžarsko na političen lov. Vodilno časopisje velesil je mnenja, da se nahaja Avstrija tik pred nemiri največje dalekosežnosti.

Habsburški duh v Avstriji. Ob 200letnici smrti princa Evgena Savojskega je bila na Dunaju velika vojaška parada. Avstrijska vlada je smatrala za potrebno, da tudi pri tej priliki poudari svojo udanost habsburški dinastiji. Avstrijski zvezni predsednik je namreč kot vrhovni poveljnik avstrijske vojske odredil, da dobi I. dragonski polk svoje ime po princu Evgenu Savojskem, drugi polki pa se imenujejo po cesarici Mariji Tereziji, cesarju Francu Jožefu, cesarju Jožefu, cesarju Maksimilijanu, po raznih cesarskih generalih kakor Laudonu, Daunu, Radeckem, Hötzendorfu, admiralu Tegetthoffu itd. Velike vojaške parade v nedeljo se je udeležila tudi posebna delegacija nemške vojske.

Hitlerjevske homatije v Avstriji. V Beljaku in drugih koroških mestih so bile odkrite zarote narodno-socialističnih dijakov na višjih razredih srednjih šol. V vsem je bilo aretiranih 56 dijakov. Petošolec Kollmann, sin policijskega komisarja, se je ustrelil, ker so ga njegovi sošolci obdolžili, da je izdal dijaško zaroto svojemu očetu. Značilno je, da so dijaki priredili tudi protiitalijanske demonstracije, ker dolže Italijo, da ona podpira sedanji režim v Avstriji.

Po vzgledu Nemčije, Avstrije in Turčije še Madžarska. Prva se je odpovedala lokarnski pogodbi Nemčija in poslala vojaštvo v Porenje. Avstrija je uvedla proti določbam mirovne pogodbe splošno vojaško dolžnost in se oborožuje. Turčija bo utrdila Dardanele in sedaj napoveduje Madžarska, da bo odpovedala trianonsko pogodbo in se bo oborožila. Proti madžarskim nakanam bo nastopila Mala zveza na konferenci v Belgradu dne 6. maja. Madžare podpirajo pri stremljenju po oborožitvi Italijani in Avstrijci.

Pritožbe čeških Nemcev. Henlein, znani vodja hitlerjevske stranke Sudetskih Nemcev, se je pritožil na Zvezo narodov proti odloku čehoslovaške vlade, da se smejo oddajati vojaške dobave samo tovarnam, ki zaposlujejo nacionalno zanesljivo delavstvo.

Kako si zamišljajo Italijani ureditev Podonavja. Opažajo se zanimiva prizadevanja Italije, da bi spravila v krog svojih prijateljev v Srednji Evropi tudi Čehoslovaško. Tako bi nastala nova zveza srednjeevropskih držav, v kateri bi bila poleg Italije, Avstrije, Madžarske še Čehoslovaška. Čehom je prešel strah pred Nemci že tako v kosti, da niso taki zvezi nenaklonjeni. Tudi Francija bi rada videla, da bi prišlo do take zveze, ker bi bila s tem zopet rešena skrbi za usodo Avstrije.

Nov blok: Nemčija — Poljska — Madžarska. Poljski ministrski predsednik Koscialkowski je prišel v Budimpešto, kjer je bil sprejet z velikimi slovesnostmi. Po svojem prihodu v Budimpešto je položil ministrski predsednik venec na grob madžarskega neznanega vojaka. Opazilo se je, da se visokemu poljskemu gostu na čast niso priredile nobene vojaške svečanosti. — Napovedan pa je sedaj na Madžarskem tudi obisk Göringa, ki baje pride samo na lov, za katerim pa se skrivajo politični razgovori. Pravijo, da je prišel poljski ministrski predsednik v Budimpešto samo pripravljat tla za Göringov obisk.

Turčija bo uspela. V Beograd je prišel izredni turški odposlanec Numan Rifad ter se sestal z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom dr. Stojadinovičem. Njegov obisk je v zvezi s turško akcijo, da se demilitarizacija Dardanelskih ožin odpravi. V Beogradu je dobil zatrdilo, da bo Jugoslavija Turčijo v tej njeni zahtevi podpirala. — Predsednik grške vlade Metaxas je izjavil, da se Grčija ne bo upirala reviziji lozanske pogodbe glede utrjevanja Dardanel. Nikakor pa ne more pristati na to, da bi se dovolil Bolgarski prost izhod na Egejsko morje. — Francija je sporočila Turčiji, da pristaja na pogajanja zaradi revizije lozanske pogodbe glede Dardanel. Isto stališče je zavzela tudi Anglija. — Ker dela Turčija sporazumno tudi z Rusijo, se upira oborožitvi Dardanel danes še edino Romunija, pa tudi Bolgarija, ki zahteva v zvezi z revizijo lozanske pogodbe, da se ji prizna izhod na Egejsko morje.

Zveza narodov se bo preuredila. Zvezo narodov nameravajo reformirati ter je za to tako londonska kot pariška vlada. Po teh načrtih naj bi se razdelila Zveza na dva oddelka. Prvi bi obravnaval le svetovna vprašanja in bi imel svoj sedež v Ženevi, drugi pa bi bil posvečen le evropskim vprašanjem in bi imel svoj sedež na Dunaju.

Angleži še vedno za sankcije. Ker se Italija čimdalje manj zmeni za angleške grožnje, je začela Anglija zopet akcijo za poostritev sankcij. Druge države pa ji ne gredo več na lim in zato sedaj Angleži razmišljajo, če ne bi kazalo zapreti Italijanom Sueški prekop. Italija pa grozi, da takoj začne z Angleži vojno, če bi samo poskusili ovirati vojno z Abesinijo.

Angleži bodo preprečili gospodarski polom Nemčije s posojilom v višini 1 milijarde mark. Nemčija je zašla v gospodarske težave predvsem s silnimi izdatki za oborožitev.

Angleži so nezadovoljni s svojo vlado. V angleški vladi se opaža vedno močnejše nezadovoljstvo z Baldwinovo politiko. Na sejah vlade je prišlo ponovno do velikih nesoglasij. Zlasti se očita Baldwinu, da je popolnoma zanemaril nemško nevarnost in da je zaradi njegove politike silno padel angleški ugled. V zadnjem času se opaža tudi vedno večji vpliv angleškega generalnega štaba na vladne kroge in zahteva po vojaški zvezi med Francijo, Belgijo in Anglijo postaja vedno močnejša.

Belgijski parlament je bil s kraljevim dekretom razpuščen. Volitve bodo dne 24. maja, novi parlament pa se sestane dne 23. julija.

Belgijski ministrski predsednik je obiskal Poljsko. Van Zeeland se je v Varšavi sestal z vodilnimi poljskimi državniki. Obisk van Zeelanda ima skrivnosten pomen ter ga tolmačijo s prizadevanji, da bi se Poljska zopet vrnila v krog prijateljev Francije in Belgije.

Predsedniške volitve v Španiji. Preteklo nedeljo so se vršile v Španiji volitve delegatov, ki bodo potem zopet volili predsednika države. Ker so se desničarske stranke in katoliška skupina, ki jo vodi Gil Robles, zaradi nezaslišanega terorja volitev vzdržale, so bili izvoljeni samo delegati levičarskih skupin.

Smrt egiptskega kralja. Egiptski kralj Ahmed Fuad je umrl 27. aprila v starosti 68 let. Vladarske posle prevzame do polnoletnosti princa Faruka regentski svet.

Fašisti-komunisti v Mehiki. V Mehiki obstoja fašistična organizacija, ki se naziva zveza zlatih srajc. Med zlatimi srajcami in komunisti je prišlo zadnje dni do strahovitih pobojev.

Zadnji napori Abesincev. Abesinskim četam se je posrečilo, zaenkrat ustaviti napredovanje Italijanov proti Addis Abebi v nepristopnih prelazih, ki vodijo od Desija proti prestolici cesarstva. Abesinci so razrušili cesto, razstrelili mostove in zasedli ter utrdili vse višine tako, da so bili Italijani odbiti, ker v boju niso mogli rabiti motoriziranih orožij, zlasti tankov, ter so bili vrženi nazaj proti Desiju. Pripravljajo pa sedaj novo velikopoteznejšo ofenzivo ter je krenilo iz Desija proti Abesincem 3000 motornih vozil, pred katerimi delajo tehnične čete sproti cesto. Drži se še na južni fronti armada generala Nasibuja, ki ima močno utrjene postojanke. General Graziani je sicer dosegel nekaj delnih uspehov, Nasibujeve fronte pa ni mogel prebiti. Vse upanje stavijo sedaj Abesinci še na deževno dobo, ki bo spremenila njihovo deželo v močvirja, na katerih tanki ne bodo mogli napredovati, pa tudi letala ne bodo mogla posegati v borbo. Brez teh dveh orožij pa so Abesinci Italijanom popolnoma ravnopraven nasprotnik.

Italijanski kralj dobi naslov cesarja Etiopije ali Abesinije. Po vesteh iz Rima bo osnovala Italija po zavzetju Addis-Abebe novo abesinsko cesarstvo. Mussolini bo za ta slučaj odstavil dosedanjo abesinsko cesarsko dinastijo in bo proglašen kralj Viktor Emanuel II. za kralja nove Etiopije, kateri se priključita dosedanji italijanski koloniji Eritreja in Somalija.

Domače vesti.

Petdeset let je izpolnil 24. aprila naš ban g. dr. M. Natlačen. Naše častitke!

Pogreb mnogozaslužnega gospodarskega in socialnega delavca. Zadnjič smo poročali, da je podlegel v Mariboru srčni kapi g. Vlado Pušenjak, dolgoletni nadrevizor Zadružne zveze, bivši poslanec in mariborski občinski odbornik. Blagopokojni je imel na svoji zadnji poti 25. aprila popoldne izpred hiše žalosti na Miklošičevi ulici na pokopališče v Pobrežju res častno spremstvo. Govorila sta mu v slovo pred začetkom sprevoda g. mestni župan dr. Juvan in za Mestno hranilnico g. V. Grčar. Pri odprtem grobu sta se poslovila od obče spoštovanega ter čislanega g. stolni župnik M. Umek in mariborski podžupan Franjo Žebot. Zadnjo pot so posodili rajnemu za vlado minister dr. Miha Krek, zastopniki stolnega kapitlja, oblasti, vsi mariborski župani ter številni prijatelji, znanci ter zastopniki vseh slojev, ki se zavedajo, koliko smo izgubili s požrtvovalno ter neumorno delavnim Pušenjakom, ki nas je zapustil mnogo prehitro.

Umrl je pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini tamošnji gostilničar ter bivši trgovec g. Franc Ogrizek v visoki starosti 76 let. Ogrizekova hiša je bila deset- in desetletja zatočišče siromakov iz Štajerske in Hrvaške.

Popravljena huda krivica Kramer-Pucljevega režima. S kraljevim ukazom je postavljen za upravnega sodnika v Celju dr. Ivan Likar, sodnik istega sodišča v pokoju. Dr. Likar je bil s celim senatom brzojavno upokojen povodom razsodbe upravnega sodišča v Celju, s katero je bila razveljavljena leta 1933 konfinacija dr. A. Korošca, dr. M. Natlačena, dr. Kulovca in dr. Ogrizeka. Ta edinstven primer upokojitve senata, ki se je postavil na po zakonu edino pravilno stališče, je bil izvršen, ko je vladala in gospodarila »Jugoslovanska nacionalna stranka«, koje glavna stebra sta bila tedanji minister brez portfelja in zastopnik zunanjega ministra dr. Albert Kramer in tedanji minister za socialno politiko Ivan Pucelj.

Še ena popravljena krivica. Za poveljnika policijske straže v Ljubljani je bil te dni postavljen od JNS režima nasilno upokojeni nekdanji poveljnik Bedenk, od istega režima postavljeni poveljnik Gril pa je sedaj premeščen v Banjaluko.

Vlom pri belem dnevu. V Mariboru na Aleksandrovi cesti je bil v opoldanskih urah izvršen 27. aprila s pomočjo ponarejenega ključa vlom v izložbeno okno drogerije Josipa Vladovič. Vlomilec je odnesel fotografičnih aparatov za 11.500 Din.

Obsodba za ukradeno monštranco. Marca meseca je bila ukradena iz znamenite Marijine romarske cerkve na Ptujski gori 50.000 Din vredna monštranca iz l. 1757. Kot tat in cerkveni ropar je dajal 25. aprila odgovor pred mariborskim sodiščem že večkrat predkaznovani Franc Potočnik s Ptujske gore. Obsojen je bil na dve leti robije. Povrh bo še prestal 10 mesecev, ki so mu bili pogojno spregledani radi amnestije 1. decembra lanskega leta.

Kurji tat na veliko dajal odgovor pred sodiščem. Ivan Kosi iz Dornove pri Ptuju je ukradel s svojo tričlansko družino 250 glav perutnine. V Mariboru je bil obsojen na dve leti in šest mesecev robije.

Smrtna nesreča kolesarja. V nezavestnem stanju so prepeljali 28. aprila v mariborsko bolnico 32letnega slikarskega pomočnika Ivana Jančiča iz Rogoze, ki je padel s kolesa. Jančič je podlegel notrajnim poškodbam.

Za več tisoč dinarjev blaga so odnesli neznani nočni vlomilci iz podružnice v Bresternici trgovcu Pinterju iz Selnice ob Dravi.

Kurjač ob nogo. Kurjaču Francu Novaku iz Nove vasi pri Mariboru je lokomotiva tolikanj poškodovala nogo, da so mu jo morali odvzeti v bolnišnici.

Hlapcu zdrobilo obe nogi. Na Tržaški cesti v Mariboru se je zgodila zadnje dni redka nesreča. Na široko naloženem vozu sena je sedel hlapec Karel Črešnjar iz Tepanja pri Konjicah. Noge so mu bingljale navzdol. Mimo je privozil tik voza neki osebni avto ter udaril Črešnjarja s tako silo po nogah, da mu jih je čisto zdrobilo v gležnjih. Reveža so reševalci prepeljali v bolnišnico.

Obesil se je v Št. Ilju v Slov. goricah v duševni zmedenosti sodarski pomočnik Franc Očkerl.

Smrtna nesreča otroka. V Partinju pri Sv. Lenartu v Slov. goricah sta bila zakonca Klemensberger na delu v vinogradu. Doma je ostalo pet otrok v starosti od enega do osem let. Triletna hčerkica Marija je padla v poldrugi meter globoko mlako za hišo in utonila.

Otrok podlegel opeklinam. Dveletna Ida, hčerkica marenberškega mesarja, se je v kuhinji v nezavarovanem trenutku tako poparila z vrelo juho, da je umrla vsled opeklin.

Duševno težko bolna deklina napadla s sekiro hlapca. Pri posestniku Selinšeku pri Št. Janžu na Dravskem polju je že dalje časa za hlapca 25letni Blaž Kores. Omenjenega je napadla te dni s sekiro 21letna in čisto zmešana domača hči v hiši po kosilu. S sekiro ga je lopnila po obrazu, mu je razbila spodnjo čeljust, eno roko in presekala pleče. Komaj in komaj je zbral napadeni še toliko moči, da se je odvlekel iz hiše, si rešil življenje in so ga prepeljali z zevajočimi ranami v mariborsko bolnico.

Regulacija Drave pri Sv. Marku niže Ptuja, ki se je pričela meseca avgusta, je skoro končana. Prekinjena je le radi tega, ker se je pričelo poljsko delo. Postavljeni so že štirje veliki jezovi počez. Ta način birjenja je v naših krajih doslej še malo znan. Obnesel pa se je na Muri. Nekateri mislijo, da bi bilo bolje, ako bi bili jezi zgrajeni poševno ali pa napravljen obrežni nasip, toda pozabljajo, da regulacija še ni popolna. Manjka še nasip, ki te jeze veže. Ko bo še to storjeno, bo bir tako soliden, da bolj ni mogoče. Naenkrat pa seveda vsega ni mogoče napraviti. Za zdaj smo pa vsi hvaležni pristojnim činiteljem, da so se takoj, ko so prišli do veljave in oblasti, učinkovito zavzeli za naše potrebe in nam naklonili tudi čez zimo lep zaslužek.

Huda avtomobilska nesreča. Na cesti blizu gostilne Jerič pri Slovenski Bistrici

se je zgodila 27. aprila zvečer avtomobilska nesreča, ki je zahtevala dve hudo ranjeni žrtvi. Trgovec Cvehtl od Sv. Martina na Pohorju je šofiral osebni avto in je nenadoma izgubil na zgoraj omenjenem kraju oblast nad vozilom. Avtomobil je zadel v obcestno drevo in se razbil. Cvehtl in njegov sopotnik ter sosed, mesar Bukovnik, sta obležala na cesti v nezavesti in z nevarnimi notranjimi poškodbami.

Zločin nad neznanko. V Melincih v Prekmurju je potegnil posestnik iz Mure 25—30 letno utopljenko, ki je imela rano na zatilniku. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Črensovce, kjer je dognalo sodno raztelesenje, da mora biti neznanka od nekod iz Avstrije. Preden je bila vržena v Muro, jo je nekdo hudo udaril s topim predmetom v zatilnik. Poizvedovanja so v teku.

Goljufija in tatvina v treh. V Kobiljah v Prekmurju so prišli k posestniku Grabarju kar trije kupovat bika. Medtem ko je eden navidez barantal za bika v hlevu, sta druga dva odnesla gospodarju iz omare v hiši 6000 Din. Te dni so prijeli orožniki na progi Ljutomer—Murska Sobota moškega, ki je kupoval bika.

Smrtna opeklina in dve težki. V Ruškovi pri Rogaševcih v Prekmurju je te dni upepelil ogenj stanovanjsko in gospodarsko poslopje posestnika Harba. Pri reševanju živine in opreme so dobili hude opekline pogorelčeva žena, 17letna hčerka in 14letni sin. Vse tri so prepeljali v bolnico v Mursko Soboto, kjer je sin podlegel opeklinam, drugi dve žrtvi požara pa sta v resnem življenjskem položaju.

Požari. V Št. Ilju v Slov. goricah so pogoreli 15.000 Din vredni hlevi posestniku Ivanu Dolajšu. — V Račah pri Pragerskem je uničil ogenj gospodarsko poslopje Antonu Robarju. — V Hotinji vasi pri Račah je zgorela hiša posestniku Alojziju Kolarju, ki trpi za 16.000 Din škode. — V noči na 26. april je vpepelil požar vsled podtaknjenega ognja posestniku Antonu Frasu v Jelenčah v občini Pesnica pri Mariboru gospodarsko poslopje. Gasilci so preprečili, da se nesreča ni razširila. Škoda znaša 60.000 Din. — V Ješencah pri Framu v daljnji mariborski okolici je podtaknila zločinska roka ogenj pri posestniku Ivanu Hojniku, kateremu sta zgorela hiša in gospodarsko poslopje. — Nadalje je zgorelo gospodarsko poslopje posestnice Elizabete Valentan v Njivercah, občina Slovenjavas pri Ptuju. Požar se je razširil na gospodarsko poslopje Terezije Kores. Ker so bili domači ob izbruhu ognja doma, so rešili živino in nekaj vozov, vse drugo je zgorelo. — V Brezuli pri Račah je zgorela z gospodarskim poslopjem zaloga sena posestniku Francu Finguštu, ki trpi 50.000 Din škode. Obenem je upepelil požar tudi 30 m od Fingušta oddaljeno domačijo posestnika Štefana Lešnika, ki je oškodovan za 25.000 Din. — V največ zgoraj naštetih slučajih požarov in osobito na Dravskem polju gre za požig še neodkrite požigalčeve roke.

Ogenj je vpepelil stanovanjsko hišo posestniku Juriju Klemencu na Vrhpolju pri Kamniku. Požar je izbruhnil ali vsled trama, ki se je preveč tiščal dimnika, ali vsled saj v dimniku.

Obsodba radi smrtonosnega strela. — Pred mariborskim senatom se je zagovarjal 28. IV. Rudolf Šoštarič iz Starenovevasi pri Ljutomeru, ker je ustrelil s karabinko Alojza Verbajnščaka. Šoštarič je bil obsojen na 4 leta strogega zapora.

Dve nesreči pri delu. V Hotiniču pri Radečah je kopal gramoz 31 letni kovaški pomočnik Viktor Košir. Pri kopanju pa ga je gramoz zasul ter si je Košir pri tem zlomil hrbtenico. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno. — Na Trati v Poljanski dolini se je pri gradnji nove stavbe podrl zidarski oder pod 53 letnim zidarjem Francetom Vogričem, doma od Sv. Duha pri Šk. Loki. Vogrič si je pri padcu zlomil desno nogo.

Dve žrtvi kolesarske nesreče. Na cesti pri Podnartu se je zgodila huda kolesarska nesreča, ki je zahtevala kar dve žrtvi. Sin mojstra Šparovca iz Kamne gorice je, vozeč se na kolesu, srečal 22 letno Tinico Šolar iz Kamne gorice, ki je šla po pošto v Podnart. Povabil je dekle k sebi na kolo. Na klancu pod hišo posestnika Finžgarja je vsled preloma vilic odletel sprednji del kolesa in oba sta priletela z vso silo na cesto ter obležala v krvi in nezavesti. Težko poškodovana so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Huda nesreča delavca. Na cesti med Žalcem in Sv. Petrom je povozil tovorni avto 63letnega zidarja Slugo iz Celja in mu ze zlomil levo roko in nogo.

Smrtonosen strel v prsa. Divjemu lovu je bil vdan orjaški tesar Artnak, po domače Hrastnik, katerega so našli mrtvega s prestreljenimi prsi v Osredju pri Zagorju pri Kozjem. Lovil je v nedeljo v družbi dveh gonjačev. Eden gonjačev je zadel po nesreči mesto zajca Artnaka v prsi tako, da je obležal zadeti na mestu mrtev.

Delavec podlegel opeklinam. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 60 letnega Jakoba Belca, brezposelnega delavca iz Šk. Loke. Belec je ponoči hotel izpiti kozarec vode ter segel po vodo na polico nad posteljo. Pri tem pa je prevrnil steklenico z bencinom, ki je padla na vročo peč. Bencin se je v trenutku vnel. Plameni so objeli Belca ter mu povzročili strašne opekline po vsem telesu. V ljubljanski bolnišnici so Belcu nudili sicer vso pomoč, vendar brezuspešno. Za posledicami opeklin je Belec umrl.

Avtomobil, v katerem je bil izvršen atentat na blagopokojnega kralja Aleksandra v Marseilleu, je podarila francoska vlada našemu vojnemu ministrstvu.

Strašna nesreča z najdeno staro granato v Osojniku blizu Dubrovnika. Pet dečkov se je igralo s kroglo, ki jim je padla v grm. Pri stikanju za kroglo so fantki zadeli na staro granato, ki je tamkaj obležala iz vojne, ker je bilo v Osojniku municijsko skladišče obalnih baterij. Pri prevračanju granate je naboj nenadoma eksplodiral in drobci so raztrgali vseh pet dečkov na drobne kose in jih razmetali do sto metrov na daleč. Smrtno ponesrečeni dečki so bili stari od sedem do štirinajst let.

Cerkveni roparji na delu. V Ličkem Novem pri Gospiču so še neodkriti roparji v noči vdrli v cerkev sv. Antona in so odnesli iz nje vse, kar je bilo količkaj zlatega in srebrnega. Zginila je monštranca, zlat kelih, težek srebrni križ in še nekateri drugi predmeti zgodovinske važnosti.

Zaposlenost delavstva raste. OUZD v Ljubljani je izdal statistiko članstva, ki kaže naraščajočo zaposlenost delavstva skoraj v vseh strokah. Skupno število zaposlenega delavstva je naraslo za 2896 na 79.447 od februarja na marec. V primeri z marcem lani je število zaposlenega delavstva naraslo celo za 5429. Pri tem je upoštevati, da je letos zaradi ugodnega vremena nastopila sezona znatno prej. — Najvišji prirastek izkazuje gradbena stroka, in sicer 1646; od tega odpade na visoke gradnje 756, na gradnjo železnic, cest 508 in na industrijo kamenja in zemlje 382. To so izrazito sezonske stroke, ki vsako pomlad naraščajo, na jesen pa padajo. Tekstilna stroka beleži prirastek od februarja na marec za 320, tako da znaša število zaposlenih v tej stroki že 13.823. Druga največja industrijska stroka je kovinska, ki zaposluje 6665 ljudi. Zainmivo je, da je začela naraščati tudi že zaposlenost v lesni stroki. Tako je bilo lani meseca marca — torej še pred sankcijami — zaposlenih v lesni stroki 8976 delavcev, letos januarja, ko so se sankcije najbolj poznale, je padlo to število na 7891, letos marca pa je bilo zopet že zaposlenih 8943 delavcev, torej skoraj toliko, kakor lani ob istem času.

Stavka tekstilnih delavcev v Rušah. Na Smolniku pri Rušah se nahaja tekstilna tovarna g. Fridolina Vlah. V soboto je lastnik tvornice g. Vlah pri izplačilu zaslužka naenkrat izjavil, da jim mora mezdo znižati za 7%. Utemeljil je svojo napoved, češ, da imajo enake mezde tudi delavci v Mariborski tekstilni v Mariboru in on ne more plačevati višjih zaslužkov, če hoče prodajati blago. Delavci pa so ugotovili, da delajo pri Mariborski tekstilni tkalci na najmodernejših strojih, na katerih z akordnim delom zaslužijo kljub nižji temeljni plači skoraj še enkrat toliko. kakor delavci v ruški tkalnici, ki se morajo mučiti na starih, izrabljenih strojih, na katerih ni mogoče naglo delati. Zaradi tega je v pondeljek 36 tkalcev stopilo v stavko ter zahtevajo zopet staro mezdo. Izvolili so si zaupnike, ki so se začeli s podjetnikom pogajati.

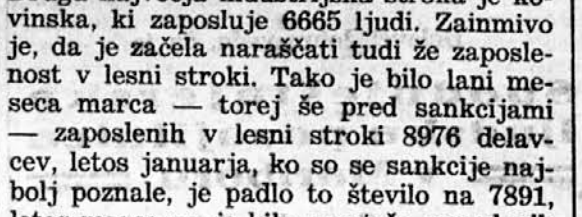

RUDARJI ZAHTEVAJO DELO.

Mogočno zborovanje v Zagorju.

JRZ je za soboto, 25. aprila sklicala javen protestni shod, da kot politična organizacija zahteva pravičen ključ razdelitve premoga za državno porabo.

Shod, za katerega je bil prvotno izbran Zadružni dom, se je zaradi velike udeležbe moral vršiti na prostem pred rudniško restavracijo. To veliko zborovanje pa ni bilo namenjeno samo za organizacijo JRZ, marveč so na njem govorili delavski zastopniki vseh struj. Govorniki gg. Krautberger, ekspozit Vodušek, Arh in Križnik, so jasno orisali položaj, v katerem se nahaja vse rudarsko delavstvo. V ostrih besedah in z dokazi so pokazali poslušalcem, da tako stanje, kakršno je sedaj, ne more iti dalje.

Vsi govorniki so poudarjali, da se mora našim rudarjem zajamčiti delo in zaslužek. TPD pa mora pri večjih nabavah tudi zajamčiti, da ne bo reducirala niti enega rudarja. Vse zborovanje je poteklo v miru. Ta velika množica je zahtevala le zaslužka in enakopravnost dela z drugimi rudarji v državi. Sedanji ključ razdelitve premoga je delavstvo sprejelo z velikim začudenjem in ostrim protestom ter izjavilo, da je tega zapostavljanja dovolj. Z zborovanja je bilo odposlanih več brzojavk na pristojna mesta, da se temu odpomore. Določila se je deputacija, katera odide ponovno v Belgrad in katero tvorijo g. ekspozit Vital Vodušek, župan občine Zagorje in Krautberger, lokalni načelnik 2. rudarske skupine. Ta deputacija ima nalogo, da ponovno stopi v stik z ministri, da se našim rudnikom da ona količina naročil, ki so jo imeli v letu 1934. Prav tako tudi, da se pritiska na sanacijo Bratovske skladnice, ki je na robu propada. Shod je trajal nad dve uri in so bili navzoči tudi trboveljski rudarji — po številu nad 600 — in so nekateri od njih tudi govorili.

—

Zastopniki rudarjev intervenirajo v Belgradu. Te dni se je mudila v Belgradu deputacija iz Zagorja, ki je bila določena na velikem rudarskem shodu v soboto dne 25. aprila, da intervenira proti nameravanim redukcijam TPD v Zagorju. V deputaciji so župan Anton Prosenc, načelnik II. rudarske skupine Anton Krautberger in Vital Vodušek. Deputacija je prispela v Belgrad zaradi tega, da bi na merodajnih mestih posredovala, da ostane višina državnih naročil premoga vsaj ista, kakršna je bila lani pred 1. novembrom. Če bi se to ne zgodilo, namerava TPD v Zagorju reducirati okoli 400 delavcev, s čemer bi bili vsi ti življenjsko prizadeti. Obenem z deputacijo rudarjev iz Zagorja je prišlo v Belgrad tudi tričlansko zastopstvo iz Kočevja, ki ga tvorijo župan Lovšin, lokalni načelnik II. skupine Peter Jenk in rudar Högler. Tudi ta deputacija je prišla intervenirat, da bi državne dobave premoga ostale vsaj na oni minimalni višini kakor lani, ko je ta rudnik dobavljal 1200 ton premoga mesečno za porabo državnih železnic. Deputaciji rudarjev iz Zagorja in Kočevja, ki sta 27. IV. prišli v Belgrad, sta bili dne 28. sprejeti pri notrajnem ministru dr. Antonu Korošču, pri glavnem ravnatelju jugoslovanskih železnic Naumoviču in pri dveh načelnikih glavnega ravnateljstva državnih železnic. Popoldne ju je sprejel vojni minister armadni general Marič, ki se je za stanje delavstva v obeh rudnikih posebno zanimal in je deputacijama obljubil svojo pomoč.

ZA IZBOLJŠANJE NAČINA PODPIRANJA BREZPOSELNIH.

Važna konferenca v Ljubljani. — Prispevek za Borze dela naj se podvoji. — Izgubljene mezde — dve milijardi.

V Ljubljani se je pretekli teden vršila važna konferenca. Zbrali so se zastopniki ministrstva za socialno politiko ter delavcev in delodajalcev iz vse države, da se posvetujejo o izboljšanju sistema podpiranja brezposelnih v državi. Iz vsake pokrajine so prisostvovali posvetovanjem po en zastopnik delavcev ter en zastopnik delodajalcev. V imenu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je sejam predsedoval dr. Marjan Krmpotič, ki je predsednik Osrednje uprave za posredovanje dela ter je obenem tudi šef tozadevnega oddelka v ministrstvu. Dr. Krmpotič je izjavil, da so odločujoči činitelji, zlasti pa vlada, pripravljeni poiskati ugodno rešitev za zboljšanje položaja brezposelnih, kolikor jim pač omogočajo sredstva.

Med najvažnejšimi predlogi, ki so se obravnavali in sprejeli, je bila zahteva, naj se sedanji prispevek delodajalcev in delojemalcev za borze dela podvoji. Člani odbora so v načelu obravnavali novo uredbo ter podali izjavo, v kateri ugotavljajo, da je treba četrto poglavje uredbe, ki govori o podporah brezposelnemu delavstvu, izboljšati, dalje naj se skrči karenčna doba in naj bo brezposelnih podpor deležno tudi sezonsko delavstvo. Poenostavi naj se tudi administrativno postopanje.

Predsednik dr. Krmpotič je pozval vse delegate Delavskih zbornic, naj v enem mesecu predložijo konkretne predloge glede smernic o podporah brezposelnim.

Predlog dalje določa, naj se prispevki delavcev in delodajalcev podvoje, predlog pa zahteva tudi, da da država enak znesek. Dosedanji prispevki delavcev in delodajalcev so znašali 22 milijonov Din; ako se podvoje, bi znašali 44 milijonov, ako pa tudi država da enak znesek, potem bi bilo za brezposelne v vsej državi na razpolago kakšnih 88 milijonov dinarjev. Dr. Krmpotič je izrazil upanje, da bo država dala k temu znesku polovico zneska, ker je vlada temu predlogu naklonjena.

Na zborovanju je bilo prvič ugotovljeno, da znaša izpadek na izgubljenih mezdah v vsej državi poldrugo do dve milijardi, dosedanji prispevek za podporo brezposelnih znaša komaj odstotek tega izpada, nameravani načrt, ko se uresniči, pa bo kril komaj tri odstotke manjkajočih mezd. Slovenski delegati delojemalcev so na ta predlog pristali, skupno z zastopniki vseh delavskih delegatov, pomisleke pa so imeli delegati delojemalcev iz južnih pokrajin.

—

BREZPOSELNOST V TRBOVLJAH

770 brezposelnih ljudi so našteli zadnje dni v Trbovljah. Če bi jim pridejali še družinske člane, za katere bi morali brezposelni skrbeti, bi našteli 1003 ljudi, ki so danes brez dela in jela. Pri javnih delih, ki se sedaj izvajajo, je dobilo delo le pičlo število. Tudi za bodoče se ne obeta dokaj boljšega, verjetno pa je, da bo še slabše. Saj tudi oni, ki delo še imajo, niso skoraj na boljšem od svojih brezposelnih tovarišev. Kaj se pravi to, da delaš samo 11 dni na mesec, se vidi iz računa, da imaš potem na razpolago za sebe in za družino na dan enega kovača. S tem denarjem pa prehrani sebe in družino, plačaj stanovanje in še obleko! Pri takem zaslužku se ne da več živeti in ljudje bi morali živi v grobove, če ne bi hoteli pričakati žalostne smrti od lakote in pomanjkanja. Trboveljska občina žrtvuje veliko, da bi ublažila bedo. Tudi banovina je pokazala veliko pripravljenost, prav tako tudi nekateri plemeniti dobrotniki. Bo pa občina težko zmogla tolike žrtve. Saj danes nima skoraj nihče več denarja, vse je tako strašno obubožano, da je trgovec in mali kmetič iz Trbovelj prav tak revež, kakor brezposeln rudar. Kuhinjo za brezposelne je morala občina že ukiniti. V njej je lansko leto razdelila brezposelnim 29.000 kosil, mladina pa je dobila četrt milijona porcij kosil in okoli 100.000 porcij mleka. Sedaj se brezposelni z žalostjo spominjajo časov pred 1. aprilom, ko so še dobili v kuhinji toplo kosilo, ki sedaj tolikim tako primanjkuje. Pač pa prehranjuje kuhinja dnevno še okoli 1000 otrok, pa tudi te z največjo težavo. Lani je banska uprava prispevala za kuhinjo za brezposelne okoli četrt milijona Din, trboveljska občina pa 125.000 Din, nekaj je dalo tudi ministrstvo. Poleg tega je poslala banska uprava še vagon koruze in 5000 kg fižola. Trboveljska družba pa je razdelila 60.000 kilogramov bele moke med rudarje. Če je že lani bila potrebna tolika pomoč, da se je vsaj za silo prišlo preko najhujšega, je to letos še mnogo nujnejše, ker je pomanjkanje večje in število brezposelnih višje!

KAJ MORA VSAK DELAVEC VEDETI.

Pač vsakdo je že razmišljal, odkod svetovna kriza in kako jo odpraviti? Pri tem pa jih je velika večina, ki imajo čisto napačne pojme bodisi o izvoru krize, bodisi kako jo odpraviti. Kakor ob koncu svetovne vojne tako tudi zdaj iščejo glavne krivce, pa pozabljajo, da je iskati vzroke v miselnosti celih generacij, vzgojenih v liberalnem gospodarskem naziranju. Vzroka je iskati pri celokupnem kulturnem človeštvu in pri vsakem posamezniku, da tudi pri Tebi in meni, evo dokaze. Ti na primer imaš ničvredno uro, prodaš jo in gledaš pri tem, da dobiš zanjo čim več, akoravno veš, da ura prav za prav ni vredna skoro nič in si v svojem srcu popolnoma miren. Vsak se namreč hoče okoristiti na račun bližnjega. Isto je pri kapitalistih. Za proizvode, s katerimi razpolagajo, zahtevajo previsoke cene. Ljudje obubožajo in manj kupujejo. Nato se odpusti del delavcev, vsled tega ljudstvo še bolj obuboža in kupuje še manj. Temu sledi ponovni odpust delavcev itd. itd. Kapitalist pa dosledno vztraja pri svojih cenah in kriza je tu. Istotako je pri mnogih zmotno naziranje, kako krizo odpraviti. Velika večina jih je, ki mislijo, da mora to storiti vlada in jo preklinjajo, ker tega ni že storila. Ne mislijo na to, da vlado vežejo zakoni, kateri so po večini take narave, da bolj ščitijo kapital kot pa posameznika. Sklenjeni so bili bolj z liberalnega vidika, so pa kljub temu v veljavi in vlada se mora nato ozirati. Končno, vlada mora storiti to, kar sklene parlament, ki je pač tak kakoršnega si je ljudstvo — tako ali tako — izvolilo.

Da se odpravi kriza zahtevajmo: Da se odpravi blazna konkurenca, da se uvede načrtno gospodarstvo, da se uvede poslovna morala, odločno zahtevajmo, da se v javnem in gospodarskem življenju uveljavijo večni božji zakoni pravice in človekoljubja. Zahtevajmo, da se kapital podredi službi javnosti in ne obratno. Podpirajmo upravičene težnje kmetov in zahtevajmo od njih, da oni podpirajo naše. Zahtevajmo večja javna dela, ki naj se finansirajo z notranjim posojilom. Zahtevajmo javno kontrolo v privatnih podjetjih v proizvodnji kakor tudi glede cen.

Florijan Lindič, Sv. Križ pri Litiji.

Zakon o minimalnih plačah.

Stalni padec delavskih zaslužkov v naši državi je dovedel tudi zaposleno delavstvo do pravega gladovanja. Po podatkih SUZOR-a o višini zaslužkov je bilo konec leta 1935 zavarovanih okrog 78.000 oseb

z zaslužkom do 8 Din dnevno, 280.000 oseb z zaslužkom od 8 do 24 Din dnevno, 100.000 oseb z zaslužkom od 34 do 48 Din dnevno, in samo 69.000 delavcev in nameščencev z zaslužkom nad 48 Din dnevno.

Te številke pomenijo, da je okrog dve tretjini delavcev in nameščencev prepuščeno največji bedi in pomanjkanju in komaj ena tretjina zasluži toliko, da se preživi delavec ali nameščenec sam, seveda brez družine. Z ozirom na to težko stanje je minister socijalne politike g. Cvetkovič zahteval pooblastilo v finančnem zakonu 1936-37, da zamore izdati uredbo z zakonsko močjo, s katero bo določil minimalno mezdo. To pooblastilo je g. minister tudi dobil in sedaj obravnavajo o načrtu te uredbe.

Pri sestavljanju te uredbe bodo sodelovale tudi Delavske zbornice, katere imajo po zakonu pravico in dolžnost, da izdelajo predloge in načrte zakonov, ki se tičejo delavstva in nameščenstva. Na žalost, tako poroča »Socijalna Pravda« z dne 12. aprila 1936, so Delavske zbornice z marksističnimi upravami odklonile, da izdelajo take predloge. Delavske strokovne organizacije bi morale za to same pretresti potrebne mere, da se tak zakon čim prej izdela in uzakoni.

Iz boljševiškega raja.

Če govoriš resnico. Ruski pisatelj Kičin je napisal nekatere stvari, kako boljševiška diplomacija plačka Rusijo. Bil je obsojen v Sibirijo, kjer je moral delati kakor najslabši suženj. Posrečilo se mu je uiti iz tega pekla in sedaj popisuje razmere v teh delavskih taboriščih. Od težkega dela, ki ga morajo opravljati do 20 ur dnevno, jih umrje 85% vseh delavcev.

Če zmanjka krme, daj konju kruha, ki ga vzemi delavcu! Tako dnevno povelje je dal ruski boljševik v delavskem taborišču, kjer je živel in trpel pisatelj Kičin. »Bolje je, da umrje deset delavcev, kakor eden konj!«

Kradejo, kolikor morejo! Uradni boljševiški list v Baku »Bakonski Raboči« priobčuje poročilo o delavskih zadrugah boljševikov za preteklo leto ter navaja, da so te zadruge zaključile z izgubo od 17 milijonov rubljev in da je bilo tekom leta poneverjenih nič manj kot 6,102.000 rubljev.

Ne za delavca, za satana se borijo! Ruski časopis »Znamja Rosiji« prinaša vest, da bodo v Odesi porušili vse cerkve. Večino cerkev poženejo v zrak z bombami. Za svobodo delavca to ni potrebno, potrebno je to satanu, kateremu boljševiki služijo.

Tri milijone rubljev za rušenje cerkve so izplačali boljševiki samo za cerkev Odrešenika v Moskvi.

Sijajna industrijalizacija. Mnoge nove stavbe se v Rusiji po nekaj letih zrušijo. Preiskovali so, kako je to mogoče, in ugotovili, da je samo v neki tovarni opek bilo od 17 milijonov opek nad 10 milijonov pokvarjenih in slabo izdelanih, ki povzročajo nesolidnost stavb.

S pomočjo komunizma bi si radi osnovali lastno državo.

Očetje komunizma so brezvestni židje, ki so to zlo zasejali v najbolj rodno zemljo v — Rusijo. Iz Rusije se uriva ta židovska ljulika po marksističnih organizacijah v vse količkaj kulturne države na svetu. Najnovejša poročila javljajo tudi iz Palestine, pradomovine židov, da povzroča tjakaj zanešeni komunizem krvave nemire, katerih ozadje je naslednje:

Med svetovno vojno so postavili palestinski židje par legij, ki so se borile na strani Angležev proti Turkom. Iz hvaležnosti za medvojno pomoč je obljubila Anglija po sklepu miru svobodno židovsko državo v Palestini.

Koj po končani svetovni vojni se je porodil tudi med židovstvom nacijonalizem, kateri je znan pod imenom »cionizem«.

Cionizem si je nadel nalogo, da zbere po celem svetu raztrešene žide in jih pridobi za osnovanje lastne države v pradavni domovini židovskega naroda v — Palestini.

Tekom let po vojni je res uspelo cionistom, da so naselili v sveto deželo 400.000 židov, med tem ko jih je bilo pred vojno 40.000.

Celotna predvojna Palestina je štela 800.000 ljudi. Od teh je bilo komaj, kakor že omenjeno, 40.000 judov, ostali pa so bili Arabci, ki držijo te kraje zasedene že stoletja.

Arabci, ki so v pretežni večini, so vsa leta do pred kratkem mirno gledali, kako se židje naseljujejo, jih odrivajo in hrepenijo po lastni državi. V najnovejšem času so pa židje prepeljali v Palestino kakih 10.000 komunistov z namenom, da bi ti Arabce, katerim je bil komunizem doslej španska vas, razdvojili in bi tako šla židovskim priseljencem poprej pšenica lastne države v klasje.

Komunističnim agitatorjem je uspelo, da so ponekod nahujskali Arabce, da so se začeli upirati za svoje pravice. Pravočasno so še voditelji Arabcev uvideli, kak zajec da tiči za komunističnimi hujskarijami in je došlo že parkrat do prav krvavih obračunov med cionisti in arabskimi nacijonalisti v luki Jaffa in v Jeruzalemu.

Cionisti vzdržujejo na tajno dobro oboroženo organizacijo »Haganah«, ki jo je angleški vrhovni komisarijat odkril šele leta 1929, jo potem razpustil, a ki se je navzlic temu vedno bolj krepila in šteje danes 5500 popolnoma izvežbanih in opremljenih mladeničev, ki jim stoji ob strani četa 15.000 mladcev, ki so manj izšolani in slabše oboroženi ter elitnemu zboru le samo pomagajo. Organizacija razpolaga z 200 tovornimi avtomobili, ima veliko podzemeljsko telefonsko omrežje ter sijajno organizirano tajno poročevalno službo. Oboroženi so s puškami in strojnicami. Zadnje mesece so se še posebno izkazali pri vtihotapljanju židovskih priseljencev v Palestino. V očigled takemu podtalnemu postopanju židovstva so se začeli oboroževati tudi Arabci, ki zatrjujejo, da bodo z oboroženo silo iztrebili iz svoje sredine najprej od židov med nje raztresene komuniste in potem bodo zaustavili judovsko naseljevanje, ki je zaneslo v deželo samo gospodarsko stisko.

Vsa predznamenja kažejo, da bo komunizem v Palestini, ki je voda na židovski mlin, iztrebljen s silo iz svete dežele. Židje že dobivajo in še bodo udarce z bičem komunizma, katerega so spletli za Arabce; a so jih ti še pravočasno prehiteli v spoznanju: Odkod in zakaj so se pojavili med njimi od židov najeti in plačani komunistični agitatorji ter rovarji!

Zaključek prvenstva v mariborski skupini LNP. Preteklo nedeljo se je odigrala v Mariboru zaključna prvenstvena tekma v mariborski skupini LNP. Nastopila sta ISSK Maribor in Atletiki iz Celja. ISSK Mariboru se je nudila zadnja prilika, da se povzpne na drugo mesto v tabeli, če bi premagal nasprotnika s 7:0 ali 8:1. Ker pa je zmagal nad Atletiki samo s 7:1, bo ostal na tretjem mestu. Prvenstvena tabela mariborske skupine je sedaj naslednja: 1. Železničar, 2. Čakovečki SK, 3. ISSK Maribor, 4. Atletiki, 5. Rapid. V tekmovanju za vstop v ligo bosta zastopala mariborsko okrožje Železničar in Čakovečki SK.

SK Ljubljana začenja z delom. Preteklo soboto se je vršil ustanovni občni zbor novoustanovljenega kluba SK Ljubljana. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik g. K. Soss, 1. podpredsednik g. Ivan Kralj, 2. podpredsednik g. A. Friedrich, 1. tajnik g. Cek, 2. tajnik g. Ilovar, 1. blagajnik A. Kanc, 2. blagajnik g. Gagel, gospodar inž. Kobi, referent N. Buljevič ter odborniki: Nachtigal, Šibenik, Rebec, Klavora in Kuhar. Nadzorstveni odbor: gg. dr. Kuhelj, Šetina, insp. Zajc, Tavčar, Hafner. Razsodišče gg. dr. Jenko, dr. Dougan, inž. Rohrmann, Goslar. Lužar. — V nedeljo se je SK Ljubljana prvič predstavila javnosti na zelenem nogometnem polju. Klub je postavil dve enajstorici na igrišče in sicer rdeče-bele proti belim. Zmagali so rdeče-beli s 5:1.

Otvoritev lahkoatletske sezone v Mariboru. SK Maraton je priredil v nedeljo prvo lahkoatletsko tekmovanje v Mariboru, ki je zelo lepo uspelo. Startalo je nad 70 atletov iz vseh mariborskih klubov ter nekateri člani SK Primorja v Ljubljani. V peteroboju je zasedel prvo mesto Venutti (Železničar), drugo Požar (Primorje). Izven konkurence je dosegel najvišje število točk Pleteršek (Primorje). Zelo lepe uspehe so dosegli tudi juniorji, ki so topot nastopili v zelo častnem številu. V Mariboru odrašča zelo agilen in sposoben juniorski lahkoatletski naraščaj.

Smuk s Triglava. Za zaključek smučarske sezone je priredil Jugoslovanski zimskosportni savez znani smuk s Triglava v nedeljo dne 26. aprila. Na 7 km dolgi progi s 1200 m višinsko razliko je startalo 9 tekmovalcev. V rekordnem času je zmagal Jeseničan Ciril Praček, ki je prevozil celo progo v 6:43; drugi je Rudi Stopar (Ljubljana) 8:14.1, 3. Urbar Slavko (Skala) 8:37, 4. Klančnik Gregor (Mojstrana) 9:40.4, 5. Barberič Stjepan (Maraton Zagreb) 9:58.2, 6. Polajner Cvetko (Mojstrana) 11:06.2, 7. Rihar Ivan (Ilirija) 12:00, 8. Ostruba Stane (Ilirija) 15:06.1. Deveti tekmovalec je moral izstopiti, ker si je zlomil smučko.

Mariborski smučarski klub se razhaja. Dne 24. aprila je bil občni zbor MSK, na katerem je bilo sklenjeno,, da se klub razide. Klub je v šestih letih obstoja častno rešil svojo nalogo s tem, da je organiziral in populariziral sportno smučanje in v tečajih izvežbal na stotine izvrstnih tekmovalcev in naraščaja. Vse to delo bo v bodoče prevzel mariborski zimskosportni podsavez, ki mu je mariborski smučarski klub tudi odstopil vse premoženje.

Občni zbor Mariborske zimskosportne podzveze se je vršil v nedeljo. Podzveza je lani živahno delovala, večje prireditve pa so ovirale slabe snežne razmere. V prihodnji sezoni ima v načrtu gradnjo smuške poti od Sv, Bolfenka na Pohorju do Radvanja. Za predsednika je ponovno izvoljen kapetan Miloš Gnus, v upravni odbor: dr. Lutman, Voglar, Fišer, Forstnerič, Kebrič, Aljančič, Golubovič, Cvirn, dr. Kac, Čerin, Krajšek, Vezjak, Vetrih, kapetan Ilič, dr. Velker, Konič, Gladnik, Fornezzi, Korbar. Nadzorstvo: ravnatelj g. Rodošek, dr. Jančič. Razsodišče: dr. Tominšek, inž. Šlajmer, ravnatelj Los in dr. Bergoč.

Nogometni drobiž. Celje: SK Celje — Amater 2:1. — Zagreb: Hašk — Sparta 7:2, Concordia — Hajduk 9:0. — Varaždin: Slavija — Gradjanski-Zagreb 4:1. — Beograd: BSK — Jedinstvo 4:1, Jugoslavija — Bašk 3:2. — V Pragi se je vršila meddržavna tekma Čehoslovaška — Španija. Zmagali so Čehi s 2:1.

Propagandni table-tenis-turnir priredi dne 2. in 3. maja v Ljubljani ŽSK Hermes v dvorani hotela Metropol.

Lahkoatletski turnir Hermesa. V soboto dne 9. in v nedeljo dne 10. maja bo v Ljubljani na igrišču SK Primorja lahkoateltski turnir, ki ga priredi Hermes. Prijave do 2. maja na naslov: Senčar Lado, Ljubljana, Nabavljalna zadruga železniških uslužbencev, Šiška.

IZ UPRAVE:

Vse one, ki dobivajo naš list v več izvodih po lastni želji, in one, ki ga jim sami od sebe pošiljamo namenoma, da ga razpečavajo, to je kolportirajo, prosimo, da nam sporoče o svoji kolportaži. Kateri še namreč niso nam nič odgovorili na poslane obračunske listke in položnice, da si bomo na jasnem. Kakor smo že na tem mestu sporočali, dajemo na znanje še enkrat. List je bil poslan brezplačno v reklamo, oziroma v ogled prve štiri številke, istotako onim, ki so pozneje dobili, oziroma se sami priglasili, naslednje štiri številke. Mnogi namreč mislijo, da ga dobivajo vedno le za reklamo, tega nam pa nikakor ni mogoče. Sicer pa vsak lahko v štirih številkah dovolj jasno spozna zvišene cilje, ki jih zavzema naš list.

Kateremu pa res nikakor ni mogoče kolportirati, prosimo, da poskrbi za katerega, ki bo lahko in rad ta posel prevzel. O takih spremembah nas pa takoj obvestite.

Ponovno prosimo one, ki so dobili, in one, ki še bodo dobili položnice, da nakažejo vsaj četrtletno naročnino. Vemo, da so težki časi in da je mnogokaterim nemogoče, celoletno naročnino nakazati enkrat, iz te uvidevnosti se zadovoljujemo z večkratnimi nakazili. Opaža se pa, da vršijo gotovi krogi gonjo proti »Delavski fronti« (znano nam je odkod), so to ljudje, ki vedno nergajo in kritizirajo vsako delo, ki je započeto od katoliško mislečih ljudi. So to ljudje, ki jim nikakor ni prav, da si je »Del. fronta« vzela predvsem to nalogo, boriti se proti marksizmu in komunizmu. Opozarjamo torej vse naše naročnike, kolporterje, zaupnike in prijatelje, da ne nasedejo tem nergačem in sovražnikom našega lista, pa naj bo to od strani katerekoli. Samo z nerganjem ne pridemo nikamor, treba je iskrenega medsebojnega sodelovanja in pravega krščanstva.

Cenjene dopisnike prosimo, da pošljejo svoje dopise in članke vsaj do srede zjutraj, posebno one, ki na vsak način želijo, da pride poslano v prvi številki na vrsto.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtka zjutraj in jih je treba plačati naprej.

Dobre birmanske ure kupite najceneje pri Grajskem urarju Ignacu Jan v Mariboru.

Za Celje in okolico

si je manufakturna trgovina

Franc Dobovičnik

nabavila za spomlad in poletje ogromne množine najrazličnejšega blaga od najcenejše do najfinejše kvalitete. Vse to novo blago se prodaja po najnižjih cenah. **Dokazi: 4 m sportnega sukna** za fantovske obleke **Din 52.—, 3 m šprichštofa** za športne moške obleke **Din 75.—, 3 m ševiotkamgarna** za moške obleke ali ženski kostum **Din 90.—, 3 m** lepega vzorčastega **sukna** za moške obleke **Din 120.—, 3 m** finega volnenega **kamgarna,** modno, vzorci v vseh barvah **Din 300.—, 4 m belega platna Din 20.—. Za neveste za celo obleko od Din 100.—** naprej. **Šivane odeje in moško perilo** iz lastne tovarne najceneje. Priporoča se Vam tvrdka

Franc Dobovičnik, Celje

15 Gosposka ulica 15

Delavci dobro vedo, da je

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

v Gosposki ulici

njihov denarni zavod, kateremu lahko brez skrbi zaupajo svoje prihranke, če tudi so skromni.

Iver-Kolenc:

Denar.

Sodobni roman.

17

— Naravno! — je prikimal Ivan. — O takih podjetjih je potrebno pisati.

— Če se boš začel na veliko baviti z novinarskimi posli, ti bo preostalo za ženo malo časa... Kaj poreče ona k temu.

Ivanka je skomignila in z žalostnim glasom odvrnila:

— Kaj hočete, ko nisva bogata... Potrpeti bo treba, dokler se časi ne bodo spremenili.

Muzard je hotel trdo odgovoriti, a se je premislil. Njegovega razpoloženja pa je bilo konec. Spet se mu je vsilila misel, da ta zakon radi Ivankine nenasitnosti ne bo srečen. Dušiti ga je začelo in si je želel, da bi čimprej izginil. Pogledal je na uro. Odleglo mu je.

— Sedaj pa le hitro, drugače bosta zamudila vlak.

V tem hipu je vstopil strežnik in je sporočil, da avto že čaka.

Ivanka je prosila Muzarda, naj se pelje z njima do postaje.

Muzard je okleval. Najraje bi takoj odšel. Pri avtu se je hotel posloviti, toda mlada sta ga zgrabila vsak na eni strani in ga potisnila v avto.

Za časa vožnje so malo govorili; mladima se je zdelo, da se že peljeta proti čarobnemu Montecarlu, ki sta o njem toliko čitala in slišala, Muzard pa se je zatopil v misli glede bodočnosti tega mladega para, ki ga je tako ljubil, a obenem grajal zaradi pohlepa po bogastvu in razkošnem življenju.

— Kaj bo ostalo od današnjega vzhičenja čez petdeset let — se je vprašal s trpkim občutkom v srcu.

Avto je prispel na postajo v zadnjem hipu. Ivan je hitro uredil vse potrebno glede prtljage. Sledilo je kratko slovo. Mlada sta izginila v vlaku, a sta se že naslednji hip prikazala pri oknu.

Vlak se je zganil.

— Ivan, — je zadrhtel v slovo Muzardov glas — ne veruj v denar!...

To so bile zadnje prijateljeve besede, ki bi naj spremljale mlada zakonca v svet.

VII.

Na vratih župnika Naima je pozvonil star duhovnik. Ogrnjen je bil v dolg črn plašč. Hoja po stopnicah ga je utrudila in je težko dihal.

Odpirat je prišel Deziderij Cosquard, ki je bil že tri mesece v službi župnika Naima. Ko je v obiskovalcu spoznal duhovnika, se je spoštljivo priklonil.

— Izvolite vstopiti, prečastiti — je dejal nato zelo vljudno.

Duhovnik je molče vstopil. Strežnik ga je peljal v knjižnico.

Kaka je bila ta knjižnica? Pusta, prazna. Ob stenah so zevale prazne knjižne police, s kamina je žalostno zrl kip »Ecce homo« (Glejte, človek), sredi sobe je stala miza v družbi treh slamnatih stolov.

Stari duhovnik se je vsedel. Oziral se je po sobi in se silno čudil. Presenečenje, ki ga je doživel, je zmanjševalo v njem neki prirojeni izraz strogosti in dostojanstvenosti, ki jo je izdajalo držanje glave in široko čelo.

V naslednjem trenutku je vstopil Naim in je s prijaznim smehljajem pozdravil došlega duhovnega tovariša.

— Moj dragi župnik, — ga je nagovoril gost — vi me ne poznate?

Naim je molče odkimal.

— Gospod župnik, — je nadaljeval duhovnik — vi seveda niste pričakovali mojega obiska. Jaz sem kardinal nadškof...

Naimu se je zdelo, da so se tla zamajala pod njim. Zardel je in vztrepetal. V naslednjem trenutku je pokleknil in poljubil prstan, ki ga prej ni bil opazil. Nato je dvignil glavo in z drhtečim glasom vprašal:

— Prevzvišeni, kaj vas je privedlo v hišo tako nevrednega duhovnika kakor sem jaz?

Nadškof se je ljubeznivo nasmehnil. Ker se mu več ni bilo treba skrivati, si je odpel površnik. Na prsih se je zasvetil zlati križec.

— Vstani, sin, — je nato velel duhovniku.

Naim je vstal in odvzel kardinalu klobuk in plašč ter oboje obesil na žeblje, ki so bili zabiti v vrata. Ko se je vrnil k nadškofu, mu je ta rekel:

— Ne nosim vam slabih vesti. Tudi nisem prišel zato, da bi vas premestil. Bog varuj! Vem, da vi storite v tem ubogem kraju dosti dobrega, za kar sprejmite mojo zahvalo. Pač pa sem slišal o vas neko stvar, ki bi o njej rad dobil pojasnilo. Lahko bi bil poslal sem svojega tajnika, ali pa bi vas dal poklicati v škofijsko pisarno, a nisem maral storiti tega. Sam sem prišel k vam, ker se mi zdi, da bo razgovor med nama dobil bolj domač značaj.

Medtem ko je govoril je pazno motril obraz tega duhovnika, ki je o njem govoril ves Pariz — eni z občudovanjem, drugi z obsojanjem.

— Kako velika je vaša dobrotljivost! — je vzkliknil duhovnik. Sklonil je glavo, na prsih prekrižal roke in je z največjo ponižnostjo čakal na ukor svojega nadpastirja.

(Dalje sledi.)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Januš Golec, novinar v Mariboru. Tiska tiskarna sv. Cirila v Mariboru (Albin Hrovatin).